

Ştefan Berechet, Ştefan Ciobanu, *Documente din Basarabia*, p. 52), *Ion Margire*, în j. Vaslui, a. 1528 (G. Ghibănescu, *Surete și izvoade*, I, p. 205), *Galbir*, în j. Huşi, a. 1546 (S. Puşcariu, *Zur Rekonstruktion des Urrumänischen*, p. 41), etc., și ținând seamă că în unele părți ale Moldovei și Bucovinei, cu deosebire însă în Basarabia, se găsesc și azi, în graiul de toate zilele, forme cu rotacism, ca spre ex.: *fărapoi*, în Fălticeni și împrejurimi, *nea rapoi*, în Bălăceana, j. Suceava (cf. S. Puşcariu, *ib. ibid.*), *bire*, în Vutcani, j. Fălcu (cf. N. C. Bejenaru, *Arhiva XXXI*, p. 287), *ghire*, *mai 'raine*, *mai 'rapoi*, în Coşcodeni, j. Bălti (cf. Th. Holban, *Arhiva XXXV*, p. 292), *înrâinte*, *mînră* (cu conservarea nazalității), în Cornova, j. Orhei (cf. D. Sandru, *Bulletin Linguistique* I, p. 93), *pâră*, formă generală în Moldova și Basarabia pentru «până», se poate, cred, conchide (cf. S. Puşcariu, *DR. IV*, p. 1377 și Al. Procopovici, *ib.*, p. 1175, 1176) că rotacismul, odinioară, era extins aproape în întreagă Moldova¹⁾.

DIMITRIE MACREA

3. O urmă indirectă?

Pe la Brașov e obiceiul, mai ales între copii, să se «ureze» celui ce strănută cu cuvintele «nasu'n cur pân' la Crăciun», urmând apoi «și pân' la Bobotează din cur să nu mai iasă». C. Daicovici

¹⁾ O urmă a rotacismului în Moldova a arătat G. Giuglea (*DR III*, 562 și u.) în râldă în locul literarului *rând*, l se explică foarte probabil printr-o disimilare față de *r* precedent într'o formă rotacizată *râră. Același pare a fi cazul formei *mâtrâgulă*, atestată de S. Pop (cf. *DR. VI*, p. 393), unde de asemenea l s-ar explica mai ușor prin disimilare dintr'o formă *mâtrâgurd decât din forma cu *n*. (Cf. însă și ung. *nadradulya*, și cf. și o formă rom. *nâdrâgulă*, Brandza, *Flora*, 343. Pentru origine cf. N. Jokl *Altmaked.-Grich-Alb*, 46—52 și *DR. IV*, 1367). Din Munții Apuseni mai citează Pop forma *mazâne* pentru *mazăre* (*ib.*). S. Puşcariu a explicat în *Dicț Acad.*, cuvântul *firetic*, din *phreneticus*, devenit *frenetic, apoi, cu rotacism, *freretic, de unde, prin disimilarea totală a primului *r* (și prin apropiere de *fire*), *firetic* (cf. id. și *DR. IV*, p. 1377).

Cred că o urmă indirectă a rotacismului din Moldova putem considera și forma *fând* pentru *fără*, atestată de către N. C. Bejenaru în Vutcani, j. Fălcu (cf. *Arhiva XXXI*, p. 287), care foarte probabil nu este altceva decât o falsă regresiune întâmplată în epoca derotacizării. În niciun caz, pentru Moldova, această formă nu poate fi explicată ca o analogie după *pândă*, în Moldova forma generală pentru *pândă* fiind tocmai *pâră* (vezi mai sus).

îmi comunică că în Banat această formulă glumeață de urare e: « zdur! nas în cur pân' la Crăciun », cu răspunsul « iar al dumitale pân' la Rusale ».

Deși în asemenea versete populare asonanță — uneori foarte aproximativă — e destul de obicinuită, totuși nu e exclus ca la origine să fi avut o rimă adevărată, cuvântul *Crăciun* rostindu-se *Crăciur*.

Dacă supozitia aceasta e justă, rotacismul ar fi o dovadă peremptorie că *Crăciun* e un element latin la noi.

SEXTIL PUȘCARIU

4. Un rotacism în nord-vestul Bosniei și în Toplița Serbiei

La puținele urme de limbă rămase dela Români din nordvestul Peninsulei Balcanice se mai pot adăuga câteva, care confirmă expunerile din lucrarea noastră despre Vlahi și Morlacii.

Intr'un studiu al lui Vladislav Skarić despre originea populației ortodoxe din nordvestul Bosniei se pomenește familia *Burazori*, *Burazeri* în Dubița. D-sa îi aduce în legătură cu neamul *Burazerovici* din Temnici (Iagodina, ținutul Moravei) originari din Toplița. Ambele neamuri serbează ca patron familiar pe Sf. Nicolae, ceea ce arată identitatea originei lor.

Informația îmi pare interesantă. Burazori este, evident, cuvânt format din românescul « buna » și din « zora », cu însemnarea de « bune zori » sau poate și « bună dimineață ». Skarić cunoaște în Kući din Montenegro o familie, care se numește *Zlojutro*¹⁾, adecă « dimineață rea ». Forma Burazeri pare mai apropiată de românescul « bună seara ». În tot cazul cred că în acest nume avem un cuvânt românesc rotacizat, care s'a păstrat, ca și Sarebire, în onomastica populației acum deplin slavizată. Dubița e o localitate situată pe cursul de jos al râului Una, nu departe de revârsarea în Sava. Ea este mult mai la Nord de linia ce arată mișcarea populației românești dela Drina spre Apus, prin Bosnia, la Cetina. În aceeași regiune se întâmpină și

¹⁾ Studiul lui Skarić e publicat în *Glasnik zemaljskoy Mureja u Bosni i Hercegovini*, vol. XXX (Sarajevo 1918), p. 7.